

Osteoporoz Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Osteoporoz Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28556>

Özet

Osteoporoz Ölçeği, 2011 yılında H. Kayacan tarafından **birinci basamak sağlık kuruluşlarında** kullanılmak üzere geliştirilmiş bir tanđ aracđdır. Bu ölçeğin temel amacı, klinik ortamlarda **osteoporoz risk faktörlerini** hızlı ve etkin bir şekilde değerlendirerek, yüksek riskli bireyleri erken tarama ve müdahale süreçlerine yönlendirmektir. Ölçek, özellikle uzmanlık tezi kapsamında geliştirilmiş olup, güvenilirlik analizleri sonucunda düşük derecede güvenilir kabul edilmesine rağmen, **birinci basamak hekimleri** için pratik bir tarama anketi olarak önerilmiştir.

Geliştirme sürecinde, anketin iç tutarlılığını artırmak amacıyla bazı maddeler çđkarılmıřtır. Bu işlem, ölçeğin pratik uygulanabilirliğini ve temel risk faktörlerini sorgulama yeteneğini optimize etmeyi hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Osteoporoz, Risk Faktörleri, Tarama Ölçeği, Birinci Basamak Sağlık Kuruluşları, Sağlık Anketi, Güvenilirlik, Kayacan (2011).

Yazarlar

Kayacan, H.

Amaç

Osteoporoz Ölçeği'nin temel amacı, **birinci basamak sağlık hizmetlerinde** çalışan hekimlere, hastaların potansiyel **osteoporoz risk faktörlerini** hızlıca belirlemelerine yardımcı olacak pratik ve uygulanabilir bir araç sunmaktır. Bu ölçek, özellikle kemik yoğunluğu ölçümü gibi daha kapsamlı ve maliyetli tanđ yöntemlerine başvurmadan önce risk altındaki popülasyonu taramak için tasarlanmıştır.

Ölçek, hastaların yaşam tarzı, beslenme alışkanlıkları ve tıbbi geçmişleri gibi osteoporoz gelişimini etkileyen kritik değerkenleri sorgulayarak, hekimlerin klinik karar verme süreçlerine destek olmayı amaçlamaktadır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, doğrudan **osteoporoz** tanısı koymaktan ziyade, bireyin **osteoporoz risk faktörlerine** sahip olup olmadığını ölçmektedir. Bu risk faktörleri, genellikle değeritirilebilir (örn. fiziksel aktivite, beslenme) ve değeritirilemez (örn. yaş, genetik yatkınlık) faktörlerin bir kombinasyonunu içermektedir.

Ölçülen yapı, temel olarak **davranışsal** ve **beslenmeye dayalı** risk göstergeleri üzerine odaklanmıştır. Geliştirme sürecinde, süt tüketimi, fiziksel aktivite düzeyi ve kahve tüketimi gibi spesifik yaşam tarzı faktörleri sorgulanmıştır. Ölçek, bu faktörlerin varlığına veya yokluğuna dayanarak genel bir risk puanı oluşturmayı hedeflemektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinin bir parçası olarak yürütülmüştür. Ancak sunulan kaynak metinde, daha çok iç tutarlılık (güvenirlilik) odaklı düzenlemelerden bahsedilmektedir. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten **osteoporoz risk faktörlerini** ölçüp ölçmediğini kanıtlamaya yönelik olduğu varsayılmaktadır.

Geliştirme aşamasında, anketin içeriğinin **osteoporoz** alanında kabul görmüş risk faktörlerini kapsayacak şekilde hazırlanmasına dikkat edilmiştir. Ölçeğin klinik geçerliliğinin, birinci basamak hekimlerinin tarama amacıyla kullanımına uygunluk düzeyiyle ilişkilendirilerek değerlendirildiği belirtilmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, **iç tutarlılık** yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Bu analizlerde, anketin güvenilirlik katsayısı (**Cronbach's Alpha**) yükseltmek amacıyla maddelerin çıkarılması yoluna gidilmiştir.

Başlangıçta düşük olan güvenilirlik katsayısı, üç maddenin çıkarılmasıyla kademeli olarak artmıştır:

Süt içimine ait sorunun (Soru-12) çıkarılması, Alpha-Cronbach değerini 0,354'e yükseltmiştir.

Fiziksel aktiviteye ait sorunun (Soru-24) çıkarılması, Alpha-Cronbach değerini 0,389'a yükseltmiştir.

Çiğnen kahve miktarı sorgulayan sorunun (Soru-21) çıkarılması, Alpha-Cronbach değerini 0,417'ye çıkarmıştır.

Elde edilen son Alpha değeri (0,417), istatistiksel standartlara göre **düşük derecede güvenilir** olarak kabul edilmektedir. Ancak araştırmacı, bu haliyle bile anketin **birinci basamak sağlık kuruluşlarında** çalışan hekimler için hızlı bir tarama aracı olarak kullanılabilirliğini önermektedir.

Faktör Analizi

Sunulan kaynak metinlerde, ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek üzere yürütülmüş detaylı bir **Faktör Analizi** çalışmasına dair bilgi bulunmamaktadır. Ölçek geliştirme süreci daha çok **iç**

tutarlılık ve **madde analizi** üzerine yoğunlaşmıştır. Ölçeğin, tek bir risk faktörleri toplam puanı olarak kullanıldığı veya faktör yapısının basit bir boyutta toplandığı varsayılabilir, ancak bu konuda ek istatistiksel veri mevcut değildir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme amaçlı anket (Risk Tarama Ölçeği).

Format: Kendinden raporlu anket formatı. Maddeler, **osteoporoz risk faktörlerini** sorgulamaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genel yetişkin popülasyonun osteoporoz riski taşıyan bireyleri. Özellikle **birinci basamak sağlık kuruluşlarına** başvuran hastalar.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Risk taraması gerektiren yaş grupları).

Popülasyon Detayları: Çalışmanın Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde yapıldığı göz önüne alındığında, örneklemin Türkiye'deki birinci basamak sağlık hizmeti kullanıcılarından oluştuğu varsayılmaktadır.

Test Metodolojisi: Osteoporoz risk faktörlerine dayalı sorular içeren bir anketin uygulanması ve elde edilen cevapların risk puanına dönüştürülmesi. Puanlama sistemi belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2011.

Şinler ve Ücret: Ölçek, bir **Tıpta Uzmanlık** tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanımı için temel referans kaynağının belirtilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ücretleri hakkında bilgi mevcut değildir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şuradan indirilebilir: [osteoporoz-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kayacan, H. (2011). *Birinci basamak sağlık kuruluşlarında tanıda kullanılabilecek Osteoporoz Ölçeği* (Tıpta uzmanlık). Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Isparta.

Tez Kaynağı: [tez.yok.gov.tr](#)

Osteoporoz Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynakta aç?kça listelenmemiştir. Ancak güvenilirlik analizinde ç?kar?lan maddelerden baz?lar? ?unlard?:

Soru-12 (Süt içimine ait soru)

Soru-24 (Fiziksel aktiviteye ait soru)

Soru-21 (İçilen kahve miktar?n? sorgulayan soru)

ARABPSYCHOLOGY.COM